

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти. Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навч. року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Всього опитано на сайті університету за анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми **26 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»), контингент яких представлено на рисунку 1. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

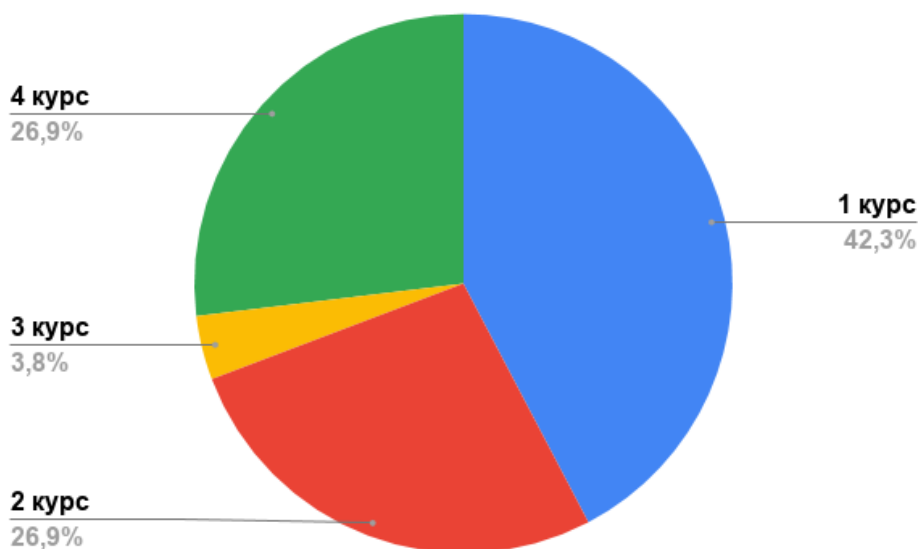

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	15,4	73,1	11,5	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	15,4	61,5	19,2	3,8	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	7,7	65,4	26,9	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	23,1	53,8	23,1	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	7,7	61,5	23,1	3,8	3,8
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	50,0	23,1	23,1	0	3,8
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	7,7	53,8	19,2	15,4	3,8
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	15,4	61,5	23,1	0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	19,2	46,2	26,9	0	7,7
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	11,5	50,0	26,9	3,8	7,7
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	42,3	42,3	7,7	0	7,7
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	53,8	19,2	26,9	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	53,8	34,6	7,7	3,8	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ	26,9	65,4	3,8	3,8	0
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню	50,0	30,8	15,4	3,8	0

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за всіма критеріями є досить високою.

Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за балами «5» і «4») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію» та «якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ».

Найнижче (максимальна сума відсотків за балами «1» і «2») здобувачі вищої освіти оцінили: «використання викладачами сучасних педагогічних методів» (15,4% оцінили на 2 бали та 3,8% на 1 бал), «співвідношення теоретичної і практичної частини», «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти» та «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності».

Загальну оцінку якості освітнього процесу за ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» **2 курсу** (28,6% опитаних оцінили на 5 балів та 63,8% на 4 бали) та **3 курсу** (33,3% опитаних оцінили на 5 балів та 66,7% на 4 бали – тільки один респондент). 11,0% опитаних здобувачів **1 курсу** оцінили якість освітніх послуг на незадовільному рівні.

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Бакалавр, 1 курс	17,0	43,0	29,0	5,5	5,5
2	Бакалавр, 2 курс	28,6	63,8	7,6	0	0
3	Бакалавр, 3 курс	33,3	66,7	0	0	0
4	Бакалавр, 4 курс	39,0	42,9	17,1	1,0	0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- відмінити підсумкові модульні контролі;
- більше запроваджувати на заняттях сучасних педагогічних методів.

*Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти було запропоновано оцінити за **25 критеріями**.*

Аналіз **81 анкети** (таблиця 3) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **84,9%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти (у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	68,1	17,1	7,7	4,6	2,5
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	69,1	18,5	7,4	2,5	2,5
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	71,6	16,0	7,4	3,7	1,2
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	66,7	21,0	6,2	3,7	2,5
Слідкує за реакцією аудиторії	74,1	13,6	7,4	2,5	2,5
Ставить питання і мотивує до дискусії	69,1	16,0	8,6	4,9	1,2
Володіє високою культурою мовлення	67,9	18,5	8,6	3,7	1,2
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	66,7	21,0	7,4	2,5	2,5
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	66,7	19,8	8,6	2,5	2,5
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	71,6	14,8	8,6	4,9	0
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП	71,6	16,0	7,4	2,5	2,5
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	60,5	16,0	7,4	11,1	4,9
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	61,7	13,6	7,4	11,1	6,2
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)	71,1	15,6	6,4	4,7	2,2
Проявляє професійну ерудицію	71,6	14,8	8,6	4,9	0
Знайомить з останніми досягненнями науки	65,4	21,0	3,7	7,4	2,5
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	74,1	13,6	6,2	3,7	2,5
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	71,6	14,8	6,2	3,7	3,7
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	72,8	13,6	7,4	3,7	2,5
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)	71,5	14,0	8,6	3,5	2,3
Доброчесність і тактовність, толерантність	70,4	14,8	9,9	2,5	2,5
Пунктуальність, організованість	69,1	14,8	11,1	3,7	1,2
Вимогливість, наполегливість	70,4	17,3	7,4	2,5	2,5
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	70,4	16,0	7,4	3,7	2,5
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	67,9	13,6	11,1	3,7	3,7
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	71,6	12,3	7,4	6,2	2,5
Охайність, зовнішній вигляд	76,5	12,3	6,2	3,7	1,2
Доброчесність	75,3	11,1	8,6	2,5	2,5
Середній показник відвідуваності занять	84,9				

Найвищими балами в I розділі «**Методичний рівень знань**» оцінено «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти», «слідкує за реакцією аудиторії» та «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП»; в II розділі «**Теоретичний рівень занять**» - «проявляє професійну ерудицію» та «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі «**Ставлення до здобувачів вищої освіти**» - «вимогливість, наполегливість», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

Найнижчі бали в **I розділі** отримано за «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «ставить питання і мотивує до дискусії», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни» та «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в **II розділі** – «знайомить з останніми досягненнями науки», «пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців»; в **III розділі** – «прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання» (6,2% оцінили на 2 бали і 2,5% на 1 бал), «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Висновки

Відповідно до моніторингу оцінювання якості освітнього процесу за ОПІ «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» здобувачами вищої освіти, найвищі оцінки були поставлені за критеріями: «прозорість на чесність оцінювання знань», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів», «доступність навчальної і наукової літератури, бібліотеки університету, репозитарію», «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню» (більше половини респондентів оцінили найвищим балом).

В той же час є критерії, за якими здобувачі вищої освіти не зовсім задоволені якістю освітнього процесу: «обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності», «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах» (по 7,7 % респондентів надали найнижчу оцінку).

По різному оцінили якість освітнього процесу здобувачі вищої освіти різних курсів. Більш високі бали поставили здобувачі 2 курсу (92,4% респондентів оцінили якість на 4 і 5 балів) і 3 курсу (100% респондентів поставили 4 і 5 балів).

Моніторинг оцінювання здобувачами вищої освіти якості викладання дисциплін показав, що при середньому показнику відвідуваності занять у 84,8% найвищу оцінку отримали критерії: «охайність, зовнішній вигляд» (76,5% респондентів оцінили в 5 балів), «добročесність» (75,3% респондентів оцінили найвищим балом), «слідкую за реакцією аудиторії» та «наводить науково-обґрунтовані аргументи» (по 74,1% респондентів поставили найвищий бал).

В той же час найнижчі бали за оцінювання викладання дисциплін здобувачі вищої освіти надали за критеріями: «використовую технічні засоби навчання» (6,2% респондентів поставили найнижчий бал), «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни» (9,4% респондентів поставили найменший бал).

З метою підвищення якості освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» з врахуванням думок здобувачів вищої освіти та зроблених зауважень пропонується:

1. При проведенні навчальних занять більш широко використовувати сучасні інтерактивні методи навчання (тренінги, дискусії, ділові ігри, майстер-класи тощо), в тому числі зі застосуванням існуючого мультимедійного обладнання.

2. З метою покращення якості викладання дисциплін пропонується провести ряд методичних семінарів з використанням в освітньому процесі сучасного мультимедійного обладнання.

3. Більш широко залучати співробітників бібліотеки ТДАТУ до популяризації наукових ресурсів серед здобувачів вищої освіти. Продовжити співпрацю бібліотеки з викладачами кафедри.

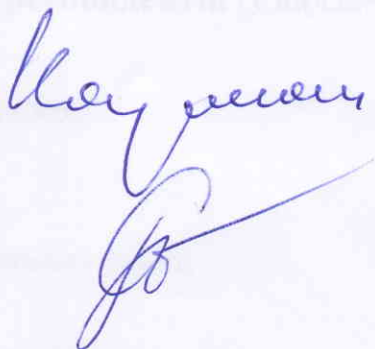
4. Забезпечити проходження викладачами кафедри підвищення кваліфікації та практичного стажування для вдосконалення підвищення педагогічної майстерності та якості освітнього процесу в цілому.

5. Для забезпечення більш обґрунтованого навантаження на здобувача вищої освіти разом з Головою методичної комісії факультету ЕтаБ переглянути розподіл балів з дисциплін, що викладаються. Крім того, з метою недопущення перевантаження здобувачів вищої освіти рекомендувати Методичній раді університету ініціювати розробку норм часу на виконання окремих видів самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

6. Активізувати роботу з організації практичних заходів професійної діяльності шляхом більш широкого залучення практиків до освітнього процесу, проведення науково-практичних семінарів з виробничниками та представниками державних та фінансових установ, а також екскурсій на підприємства, організації та установи різних організаційно-правових форм господарювання та сфер діяльності.

7. З метою кращої організації наукових заходів та залучення до них здобувачів вищої освіти рекомендувати Науковому сектору Студентської ради ТДАТУ збирати та поширювати інформацію про науково-практичні конференції, конкурси студентських наукових робіт за допомогою власної сторінки на сайті університету, а також через соціальні мережі.

Декан факультету економіки та бізнесу
к.е.н., доцент

Карман С.В.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент

Скляр Р.В.